

56 . Opațița | Comuna: Deta | Județ: Timiș | Punct: Călășturi | Anul: 2008

Anul: 2008

Cod RAN: 155476.01

Perioade: Evul Mediu

Epoci: Evul Mediu

Categorii sit: Domestic, Religios, ritual și funerar

Autori: Florin Drașovean, Dumitru Țeicu

Instituții: Muzeul Banatului, Timișoara, Muzeul Banatului Montan, Reșița

Raport

Cercetările de arheologie medievală de la Opațița-Călășturi au vizat identificarea bisericii medievale atestată în izvoarele diplomatice din anii 1334-1335 și 1432, pe de o parte și, în egală măsură, dezvelirea necropolei contemporane momentului ecleziastic¹. Investigațiile din anii anteriori au oferit un pachet consistent de informații cu privire la fortificația de pământ și lemn, care a înconjurat biserica medievală de la Opațița².

Mormintele au fost cercetate în S2/2006, S1/2008 și S2/2008. Au fost cartate în cursul cercetărilor din anul 2008 un număr de 34 de morminte de inhumație, fără inventar funerar³.

Descrierea mormintelor:

M35. Cercetat în S2/2006 la adâncimea de -0,80 m. A fost identificat doar craniul, fiind un mormânt deranjat.

M36. Identificat în aceeași zonă, la -0,80 m. Mormânt deranjat.

M37. Cercetat în S2/2006 la -0,85 m adâncime. Mormânt de adult, bine conservat, care măsoara 1,80 m lungime. Ambele brațe erau așezate pe abdomen.

M38. Cercetat în S1/2008, caroul 1, la -0,65 m adâncime, complet deranjat.

M39. Săpat parțial, în S1, la adâncimea de 0,45 m.

M40. Săpat parțial, în S1, la -0,40 m adâncime.

M41. Cercetat parțial. S-a identificat doar craniul în S1/2008 la -0,25 m.

M42. Identificat în extremitatea sudică la S1, la -0,85 m adâncime. Craniul spart de tasarea pământului. Ambele brațe erau așezate pe lângă corp. Măsura circa 1,50 m.

M43. A fost parțial cercetat, doar jumătatea inferioară în S1.

M44. Așezat în șir cu M43. A deranjat la rândul său o înmormântare mai veche, notată în plan M45. Mormânt de adult, bine conservat care a avut brațele așezate pe abdomen. Măsura 1,61 m.

M45. A fost deranjat de groapa mormântului M44. S-au identificat craniul, oasele antebrățurilor și bazinul.

M46. Identificat în marginea estică a S1, la -0,25 m adâncime.

M47. Cercetat parțial în extremitatea sudică a S1, la adâncimea de 0,80 m. S-au evidențiat în plan craniul, o parte a toracelui și a oaselor brațelor.

M48._A fost identificat în S2/2006 la adâncimea de -0,75 m, în marginea sudică a secțiunii, fiind așadar doar parțial investigat.

M49._Identificat în stare de degradare în S2/2006.

M50. Găsit în S2/2006 la adâncimea de -0,65 m într-o stare de conservare identică cu cea a mormântului 15.

M51. Identificat în S2/2006, în șir cu M16. Brațul stâng era adus cu palma la claviculă. Groapa mormântului 19 a tăiat, în parte, M17.

M52. Cercetat parțial pe extremitatea sudică la S2/2006. Brațul stâng era așezat cu palma pe abdomen.

M53. Identificat în S2/2006 la adâncimea de -0,80 m într-o avansată stare de degradare a scheletului.

M54. Localizat în S2/2006 la adâncimea de 0,60 m. A distrus în partea superioară, o înmormântare anterioară, M21.

M55. Poziționat în S2/2006 la -0,65 m adâncime. Brațul drept era așezat lângă corp, în timp ce brațul stâng era așezat cu palma pe bazin.

M56. Mormânt de copil, cercetat parțial în extremitatea estică a S2/2006, la adâncimea de -0,30 m.

M57. Cercetat parțial în extremitatea sudică a S1/2008.

M58. Identificat în S2/2008 la adâncimea de -0,40 m, o înmormântare deranjată total de lucrările moderne de amenajare a spațiului de la Călășturi.

M59. Cercetat în S2/2006 la adâncimea de -0,80 m. A avut brațul stâng așezat cu palma pe bazin, în timp ce brațul drept era așezat lângă corp. Mormântul a aparținut unui tânăr.

M60. Identificat în S2/2006 la adâncimea de -0,80 m. Brațul stâng era așezat cu palma la claviculă. A suprapus și a deranjat o înmormântare mai veche mai veche M27.

M61. S-au păstrat doar o parte a oaselor bazinului și a membrelor inferioare. Deranjat de M26.

M62. Identificat în S2/2006 la adâncimea de -0,80 m. S-a păstrat parțial.

M63. Localizat în S2/2006. S-a păstrat craniul și o parte din oasele brațelor.

M64. Identificat în S2/2006 la adâncimea de -0,90 m. Mormânt de adult. În groapa mormântului, în zona femurelor s-a găsit aruncată o monedă.

M65. Păstrat doar craniul, identificat în profilul S2/2006, la -0,90 m adâncime.

M66. A fost cercetat în S6/2007, în extremitatea nordică, la adâncimea de -0,80 m. Brațul stâng era așezat pe lângă corp în timp ce brațul drept era așezat pe bazin.

M67. A fost parțial cercetat, doar zona membrelor inferioare în S6/2006 la -0,90 m adâncime.

M68. Așezat lângă M33. Parțial cercetat.

Cele 68 de morminte identificate, până în stadiul actual al cercetării, se cartează pe jumătatea spațiului nordic și nord-estic al platoului fortificat de la Călășturi. Au fost localizate morminte și pe latura sudică, care exclud posibilitatea localizării bisericii medievale în aceste zone. Stratigrafia zonei a fost bulversată de amenajări moderne, de mare amploare, făcute la Opațița-Călășturi în anii 1951-1953 când au fost săpate cazemate militare pe extremitatea estică a terasei pârâului Birdeanca. Acest fapt explică de altminteri identificarea unor morminte la adâncimi de 0,25-0,40 m de la nivelul actual de călcare.

Localizarea bisericii de cărămidă în interiorul incintei fortificate de la Opațița-Călășturi rămâne o chestiune deschisă. Fragmentul de zid cercetat în S2/2008 oferă, deocamdată, un reper în problema monumentului de cult. Zidul din cărămidă legat cu mortar s-a păstrat pe o lungime de 4,80 m, orientat N-S, având o grosime de 0,80 m.

Cercetările din anii următori își propun să clarifice problema bisericii medievale de la Opațița, concentrându-se în spațiul estic al platoului, care a fost de altfel cel mai afectat de lucrările militare recente. Se au în vedere și dezvelirea integrală a necropolei de la Călășturi.

Cercetările de arheologie medievală de la Opațița-Călășturi, prin dosarul de informații acumulat cu privire la fortificația de pământ și lemn din secolul al XV-lea care înconjură biserica medievală, constituie în

momentul actual un reper în arheologia ecleziastică a Banatului medieval [Dumitru Țeicu]

Informații suplimentare online

[Raportul 4050 din cronica.cimec.ro](http://cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://mapserver.cimec.ro)
